

Hänvisning
VN/26633/2024Justitieministeriet
kirjaamo.om@gov.fiKontaktperson
Jurist Camilla Hägglund-Palmqvist

Ärende

Begäran om utlåtande om betänkandet från den arbetsgrupp som berett en översyn av 10 § grundlagen

Ålands landskapsregering har den 19 januari 2026 beretts tillfälle att inkomma med ett utlåtande om betänkandet från den arbetsgrupp som berett en översyn av 10 § grundlagen. Utlåtandet ska vara inlämnat senast den 2 mars 2026.

Bakgrund och målsättningar

Justitieministeriet tillsatte den 23 december 2024 en arbetsgrupp med uppdrag att bereda en ändring av 10 § i Finlands grundlag. Syftet var att bedöma och föreslå nödvändiga ändringar med beaktande av de frågor som lyfts fram av Grundlagsutskottet, särskilt avseende förhållandet mellan skyddet för hemfriden och EU-lagstiftningen, samt andra identifierade utvecklingsbehov kopplade till nya former av allvarlig brottslighet, den tekniska utvecklingen och underrättelseverksamhetens förutsättningar. Arbetet omfattade även behovet av att möjliggöra hotbaserad kriminalunderrättelseinhämtning samt att tillåta civil och militär underrättelseinhämtning i utrymmen som används för permanent boende. Arbetsgruppens mandatperiod löpte ut den 28 november 2025, och arbetet följdes av en parlamentarisk styrgrupp tillsatt av statsrådet.

Det föreslås att 10 § 2 mom. i grundlagen ändras så att bestämmelsen tydligare omfattar hemligheten i fråga om alla förtroliga meddelanden, utan att det materiella skyddet förändras. Vidare föreslås att ordalydelsen i bestämmelserna om begränsningar harmoniseras genom att uttrycket "förhindra och utreda brott" används konsekvent, i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis. Ändringarna syftar också till att möjliggöra begränsningar i hemfridsskyddet och skyddet för förtroliga meddelanden för att inhämta information i syfte att förebygga och avvärja allvarlig brottslighet som hotar individens eller samhällets säkerhet. Därtill föreslås att hemfridsskyddet i vissa fall ska kunna begränsas för att möjliggöra underrättelseinhämtning avseende militär verksamhet eller annan verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten.

Landskapsregeringens utlåtande

Förslaget bedöms inte medföra några nya skyldigheter för de åländska myndigheterna.

Landskapsregeringen konstaterar att den föreslagna ändringen till samtliga delar berör rikets lagstiftningsbehörighet enligt självstyrelselag för Åland (FFS 1144:1991) 27 § 1 p. och således berör den inte åländsk lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen har inga anmärkningar mot betänkandet och finner inte heller några bestämmelser som skulle stå i strid med självstyrelselagen eller landskapslagstiftning.

Minister

Ingrid Zetterman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist